

DOPLNĚNÍ NÁZVU CÍRKVE CHARAKTERISTIKOU „HUSITSKÁ“

**Usneseno dne 17. října 1971 a vyhlášeno ústřední
radou dne 5. listopadu 1971 (č. j. 1555/71 - I/1)
se souhlasem sekretariátu pro věci církevní
ministerstva kultury ČSR ze dne 11. listopadu 1971
(č. j. 15.994/1971)**

Sněm bere na vědomí diskusi o názvu naší církve, a po zvážení všech okolností, k předmětu se vztahujících, usnází se doplnit název naší církve charakteristikou „husitská“. Název církve nyní zní: „církev československá husitská“.

Důvodová zpráva

Církev československá husitská za padesát let svého života prošla vývojem, který je možno charakterizovat slovy Pána Ježíše Krista z evangelia Lukášova 5,4: „Odras na hlubinul“ V přípravách na VI. sněm církve československé husitské je výrazem tohoto nastoupeného směru i návrh na doplnění dosavadního jména naší církve označením „husitská“. Návrh byl podán věroučnou komisí ideové rady CČSH a byl zveřejněn

i s důvodovou zprávou v průběhu roku 1970. Návrh vzbudil v církvi československé husitské i mimo její řady veliký zájem a vyvolal živou diskusi, která se vedla ve všech diecézích církve československé husitské a byla zčásti zveřejněna v Theologické revui církve československé husitské a v týdeníku Český zápas.

Diskuse, která se kolem návrhu rozvinula, šla několika směry. Na prvním místě ukázala, že dosavadní označení „církve československá“ neříká nic bližšího o charakteru naší církve a že někdy vede i k nesprávnému pohledu na církev československou husitskou. Tak tomu např. bylo za války, když okupační úřady pochopily označení „československá“ za označení územní a naše církve byla nucena přijmout název „církve českomoravská“. Toto územní chápání však vylučuje skutečnost, že CČSH má od počátku své věřící i mimo území naší vlasti. Jiné nedorozumění vzniká zase v cizině, kde pouhé označení „církve československá“ vede k názoru, že se jedná o státem privilegovanou a národnostně výlučnou, nacionální církev. Proti tomuto názoru svědčí však fakt, že do církve československé husitské se od počátku hlásili i příslušníci jiných národností, než jenom české a slovenské.

Diskuse ukázala, že dosavadní název naší církve je vlastně jen torzo, protože od počátku se uvažovalo, aby z názvu naší církve bylo zřejmé něco bližšího o jejím charakteru. Svědčí o tom název „Husitská církev československá“, kterým na doporučení biskupské rady ústřední církevní výbor dne 30. května 1921 označil návrh statutu naší církve, určený k státnímu schválení. Toto označení naší církve nebylo neuvážené. Vycházelo ze správného poznání, že v církvi československé husitské nešlo jen o vznik nové církve, ale že se v ní podivuhodným způsobem obnovovala husitská církev, která násilnou protireformací byla potlačena a nyní se v novodobé podobě přihlásila k životu. Tato skutečnost je i dnes hlavním důvodem k předložení návrhu na doplnění jména naší církve charakteristikou „husitská“.

Bylo namítáno, že husitství tvořilo několik navzájem různých se stran a žádalo se vysvětlení, jak označení „husitská“ ve jménu naší církve má se rozumět. Diskuse ukázala, že husitství přes všechnu svou různotvárnost bylo něčím tak duchovně výrazným, že mohla vzniknout zcela určitá a jednoznačná husitská tradice, která dovoluje rozumět označení „husitská“ v názvu naší církve jako pojmu sbornému, pojmu, který všechny ty různící se proudy husitských stran dialekticky uvádí na společného jmenovatele.

Z diskuse také vyplynulo, že když mluvíme o přítomnosti husitské tradice v církvi československé husitské, máme na mysli husitskou tradici celé české reformace a že je proto nesprávné oddělovat od sebe tradici husitskou a českobratrskou. Obě tyto tradice jistě nejsou totožné, mají své odlišnosti a zvláštnosti, nelze však nevidět, že tradice českobratrská je bez tradice husitské nemyslitelná, že z tradice husitské vychází, že na ni navazuje, a že jí do sebe také přijímá. Nám v církvi československé husitské nejde o nějakou izolovanou, z české reformace vypreparovanou husitskou tradici, ale právě o tradici, jak celou touto reformací procházela a jak z generace na generaci došla k nám i v myšlení zakladatelů církve československé husitské. V tom smyslu je třeba rozumět programu I. sněmu z roku 1924: „Dokončit českou reformaci!“

Vyskytly se v diskusi i takové hlasy, které žádaly, aby církev československá husitská byla ve smyslu Písma církví Kristovou a jiného označení pro sebe nehledala. Příslušnost ke Kristu je však vyjádřena už slovem „církve“. Církev je označení, užívané celosvětově jen pro společenství křesťanů, pro „lid Páně“ a nemůže tedy samo stačit k označení charakteru církve, protože „lidem Páně“ jsou všechna společenství křesťanů. Odlišující a tím pro ně charakteristický rys je dán teprve tradicí, kterou se ta která církev dává určovat. A to je právě smyslem doplnění názvu církve charakteristikou „husitská“.

Diskuse o jménu naší církve se přenesla i přes hranice naší církve. V této diskusi jsme ukázali, že doplnění názvu naší církve není pro nás projevem monopolizace husitství, ale přihlášením se k sobě samým. Církev československá husitská vznikla z jiných předpokladů a rekrutovala se i z jiných kruhů nežli naše domácí církve evangelické. Navázala na starší část tradic české reformace a nebyla tak výrazně poznamenána vlivy reformace luterské a kalvínské jako naše církve evangelické. Církev československá husitská se celým svým charakterem dost výrazně od nich liší. Přítomnost husitské tradice je na ni patrna zřetelněji a je proto nejspíše povolána k tomu, aby z řady našich církví, které se hlásí k husitské tradici, právě ona nesla pro označení svého charakteru jméno „husitská“.

Další směr diskuse se nesl k otázce, zda přítomnost husitské tradice v církvi československé husitské je natolik mocná a živá, aby se mohla stát zdrojem husitského sebevědomí církve a důvodem oprávněnosti její zvláštní existence v řadě ostatních českých reformačních církví. Důvodem k této dis-

kusi byla skutečnost, že v době podání návrhu na označení naší církve charakteristikou „husitská“ nebylo momentálně pro širší církevní veřejnost připraveno dost populárně vědeckých studií, které by jí umožnily dát na otázku dost rychle kladnou odpověď. Dnes po této stránce stojíme už v situaci znatelně lepší a na základě postupně uveřejňovaných studií můžeme dokazatelně prohlásit, že ze všech domácích křesťanských tradic je v životě a myšlení církve československé husitské husitská tradice od počátku až dodnes tradicí nejpůvodnější, nejvýraznější a nejživější.

Vnější projevem této skutečnosti je úcta a láska našich příslušníků k Mistru Janu Husovi, označení většiny našich sborů i naší bohoslovecké fakulty jménem Mistra Jana Husa a jiných význačných husitských osobností, přijetí kalicha za symbol naší církve, znamení kalicha na stavbách našich sborů, na praporech náboženských obcí, na prsou duchovenských talárů, na rakvích, na náhrobcích našich příslušníků, husitsky určená bohoslužba s přijímáním pod obojí způsobou, existence kněžského a voleného biskupského úřadu, vysoký podíl laiků na církevní správě, oslovování „bratře“ a „sestro“, rychlý růst církve v národě, který se nazývá „národem Husovým“, zejména pak v krajích, které nesou pečeť husitské tradice.

Rozhodujícím se stalo však dění vnitřní: Církev československá husitská se přihlásila k reformačnímu odkazu husitství a navázala s ním duchovní kontakt. Biblické reformační principy husitství přešly do struktury, ducha i práce naší církve československé husitské a vydaly řu plody v její bohoslužbě, organizaci, teologické práci a celkové angažovanosti církve pro novou spravedlnost přicházejícího Kristova království. Nešlo o prostou imitaci husitství, která je historicky nemožná, ale o novodobé tvůrčí zpracování jeho reformačních principů.

Tak žije v teologii církve československé husitské Husův reformační princip prvenství živého Krista ve svědectví Písma před institucionální autoritou církve, jakož i princip ospravedlnění (spásy) z pouhé milosti a víry, jak ho označil ve svém pojetí pravé církve Kristovy. Naše teologická tradice přejímá Husovo vyvážené chápání vztahu mezi Písmem, tradicí a rozumem a liší se tím od katolicismu, protestantismu i blouznivého spiritualismu. V našem učení o existenci Boží církve v církevní instituci je novodobě vyjádřeno i Husovo učení o sboru vyvolených ve viditelné církevní organizaci. Podobně je v teologickém myšlení církve československé husitské obsažen i mnohotvarý proud teologie husitské. Táborský sociální radikalismus a důraz na přísnou christokracii žije v sociálně

etických stanoviscích naší církve. V našem učení o panství Kristově zaznívá husitský realismus, který nerozděloval skutečnosti na duchovní a světské, ale stavěl pod Kristovo panství všechny oblasti lidské i společenské reality. Také naše pojetí a praxe večere Páně jsou plody biblicky kritického zvážení celé dialekticky rozlišené husitské tradice v tomto tématu. Husitská tradice měla vliv i na pojetí a postavení duchovního v církvi československé husitské, na prostotu církevních staveb, církevní organizaci a bohoslužbu církve československé husitské, která je bohoslužbou liturgickou, jako byla i bohoslužba husitská.

Podrobný rozbor učení a života církve československé husitské ve vztahu k husitství ukazuje další souvislosti a vlivy husitské církve na myšlení a práci církve československé husitské. Jsou to zejména Základy víry církve československé husitské z roku 1958, které přejímají všechny kladné myšlenkové hodnoty husitské teologie a novodobě je zpracovávají na úrovni světového teologického myšlení. Z tohoto pohledu je třeba vidět návrh na označení církve československé charakteristikou „husitská“ ve vnitřní jednotě s návrhem na přijetí Základů víry církve československé husitské jejím VI. řádným sněmem. Přijetí tohoto věroučného dokumentu nejen dovrší obecně křesťanskou orientaci církve československé husitské, ale pevně v ní zakotví i myšlenkové prvky jejího husitského dědictví, doloží oprávněnost zvláštní existence církve československé husitské mezi našimi domácími reformačními církvemi a dá každému našemu příslušníkovi možnost jasného vědomí, proč jeho místo je právě v církvi československé husitské a ne v jiné církvi.

Sněmovní výbor naukový po zvážení všech uvedených skutečností předkládá bratrskému církevnímu sněmu tuto důvodovou zprávu a doporučuje, aby návrh na označení naší církve jménem „církve československá husitská“ byl přijat.